

СЯЛЯНСКАЯ

НИВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:

ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзін апрача свята.

Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.

Для заграшчы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ і СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Жэнеўская канфэрэнцыя.

Апошняя сусветная вайна, якая праліла мора крыві прапоўных і зніштожыла цэлыя дзяржавы, як асобныя самастойныя палітычныя гаспадарствы, далася ў знакі ўсім ваюючым народам.

Ужо ў часе вайны пачалі разумець, што дарогай уваружанай барацьбы вельмі рызыкаўна вырашаць споры між дзяржавамі, бо гэтае ваеннае аружжа сячаць абедзве староны, і затым узніклі праекты вырашаць спорныя тэрыторыяльныя пытанні на аснове самастанаўленьня народаў. Вэрсальскі мірны дагавор ня быў пабудаваны на аснове самастанаўленьня народаў, бо пераможцы, Францыя і Англія, хацелі выкарыстаць выключна для сябе сваю перамогу. Замест таго, каб зрэалізаваць прынцып аб самастанаўленьні народаў, замест таго, каб прызнаць незалежнымі ўсе народы, маючыя свой нацыянальны твар і заселяючыя з прадавакоў сваю тэрыторыю, на якой маюць лічэбную перавагу над іншымі нацыянальнасьцямі, — усім гэтым народам, як Беларускаму, Украінскаму, Каталёнскаму і іншым, тварцы Вэрсальскага трактату падсунулі 2-3 параграфы аб абясцяжэньні правоў нацыянальных меншасцяў. Калі ходзіць аб фактычную нацыянальную меншасць на пэўнай тэрыторыі, у той ці іншай дзяржаве, дык Вэрсальскі трактат, магчыма, зрабіў для яе ўсё, што толькі можна было зрабіць, каб бараніць яе правоў.

Аднак, на т калі ходзе аб гэтыя меншасці, то практыка выказала, што асобныя дзяржавы не лёгка адносяцца да Вэрсальскага трактату і затым зусім яго не выконваюць і, замест поўных правоў, проста пераследуюць свае нацыянальныя меншасці. Яшчэ горай стаіць справа з тэрыторыяльнымі меншасцямі ў дзяржавах, якія на сваёй тэрыторыі складаюць большасць насяленьня, як напр.: Беларусы і Украінцы ў Польшчы, Каталёнцы ў Гішпаніі і інш. Гэтымі меншасцямі Вэрсальскі трактат мала цікавіцца і зусім не абяспечвае іх правоў. Кожнаму кідаецца ў вочы, што тэрыторыяльныя меншасці павінны быць зусім інакш разгляданы, не так як звычайныя меншасці, што не маюць свае тэрыторыі, і што тэрыторыяльным меншасцям павінна прыслугоўваць права на самастанаўленьне і на т на абсалютную незалежнасьць. Вэрсальскі трактат абмінуў справу аб самастанаўленьні народаў і, як ужо ўспаміналі вышэй, даў меншасцям толькі пару параграфуў аб ахове культуры, звычайу і веры нацыянальных меншасцяў. Але і гэтыя параграфы трактату не праводзяцца ў жыццё і затым некалькі год таму назад, сярод меншасцяў, якія прызна-

Пасольскі мітынг п. Ф. Ярэміча.

У нядзелю 28 жніўня г. году, мясцовыя арганізацыі Беларускага Сялянскага Саюзу ў Браслаўскім павеце наладзілі мітынг у Шаркаўшчыне, куды прыехаў пасол Ярэміч.

Пасла Ярэміча ў нядзелю раніцай сустрэлі на ст. Глыбокае, 17 вёрст ад Шаркаўшчыны. Мітынг адбыўся пасля абеду.

Пасольская справаздача адбылася пад адкрытым небам; прысутных было надта многа, якія ўважліва слухалі прамову п. Ярэміча.

У сваёй справаздачы п. Ярэміч выказаў наша палітычнае палажэньне і становішча ў Сойме і працу беларускіх паслоў. Ахарактарызаваў адносіны да нас польскіх палітычных групіровак і наагул абгаварыў увесь ход пасольскае працы ў Сойме ў працягу ўсяго часу.

Пасол Ярэміч расказаў, як яны ў Сойме пратэставалі проці зямельнае рэформы, якая праводзіцца цяпер, дамагаючыся лепшае і як баранілі ўвесь час і цяпер у апошнюю соймавую сэсію правы Беларускага Народу да самаўрадаў. Расказаў, як польскія партыі, як з праваў так і з лявіцы, пагадзіліся ў Сойме, каб стварыць такія законы, якія-бы адхілілі Беларусу ад фактычнага ўдзелу ў самаўрадах.

За сваю прамову пасол Ярэміч атрымаў падзяку воплескамі прысутных.

Мітынг прайшоў спакойна без усякіх эксцэсаў. Паліцыя, як і заўсёды ў гэтакіх выпадках, вельмі рупліва і дбала захоўвала бяспечнасьць, толькі няведама чыю ды ад каго? Гэтую руплівасьць і дбаласьць найлепш характэрнае памятнае здарэньне ў Бельшчыне.

Юць Вэрсальскі трактат, узнікла думка аб абароне сваіх правоў супольнымі сіламі, дарогай супольнай міжнароднай арганізацыі меншасцяў. Рэзультатам гэтае думкі было тое, што ўжо ў 1925 годзе была склікана ў Жэневе (Швайцарыя) канфэрэнцыя нацыянальных меншасцяў, у 1926 г. адбылася другая канфэрэнцыя, а сёлета 22-24 жніўня адбылася ўжо трэцяя канфэрэнцыя нацыянальных меншасцяў. Беларускі Народ з пад Польшчы на ўсе гэтыя тры канфэрэнцыі пасылаў сваіх прадстаўнікоў (ле-таць і пазалетась быў пасланы пасол Ф. Ярэміч, сёлета пасол Б. Рагуля), але гэтыя прадстаўнікі былі ўвесь час толькі абсерватарамі, не прыямалі ў канфэрэнцыях чыннага ўдзелу. Узнікае пытаньне, чаму прадстаўнікі Беларускага Народу ездзілі на канфэрэнцыі, але ўсе тры разы не прыямалі ў ёй удзелу?

Як ужо было пададзена вышэй, арганізатары канфэрэнцыяў нацыянальных меншасцяў сталі на грунце Вэрсальскага трактату і затым прыямалі такі рэгулямін вузкі, што адкінулі права тэрыторыяльных меншасцяў да самаазначэньня і імкненьня да незалежнасьці. Ані Беларусы, ані Украінцы, ані Ліцьвіны з пад Польшчы ня могуць згадзіцца з такім рэгулямінам і затым, рэч ясна, не прыямалі дагэтуль чыннага ўдзелу ў працах канфэрэнцыяў. Але ўсе тры разы Беларускі Народ высялаў сваіх

Паездна у Шаўляны.

Пасля мітыngu ў Шаркаўшчыне, пасол Ярэміч паехаў у вёску Шаўляны, Браслаўскага павету адведаць беларускую прыватную школу арганізаваную Беларускім Інстытутам Гаспадаркі і Культуры.

Прыехаў у Шаўляны пасол Ярэміч позна ў ночы, дык адведзіны школы адбыліся на другі дзень, г. зн. 29 жніўня.

Вучні Беларускае школы пасыпалі дарогу кветкамі і шчыра прывіталі пасла Ярэміча.

Сабраўшыся ў памешканьні школы дзеці дэкламавалі беларускія вершы і пялі беларускія песні.

Пасля адведзінаў правадзілі па сла Ярэміча і развіталіся з пачуцьдём шчырае падзякі

Справа кс. Гадлеўскага.

Жодзішныя парахвіяне, дзе кс. Гадлеўскі быў пробашчам, сабралі некалькі тысяч подпісаў пад пратэстам проці таго, што кс. Гадлеўскі, нават ня згодна конкардату і польскіх законаў пасаджаны ў катаржны вастрог за мест таго, каб кару адбываць ў кляштары. Адначасна жодзішныя парахвіяне дамагаліся звальненьня кс. Гадлеўскага на вольнасьць.

Тое самае зрабілі парахоўскія парахвіяне, ваўкавыскага павету, адкуль кс. Гадлеўскі паходзіць родам.

Як ведама, кс. Гадлеўскі асуджаны на 2 гады адседкі за тое, што будучы пробашчам у жодзішках карыстаўся ў касцельных навуках беларускаю моваю і працаваў на ніве беларускага нацыянальнага ўсьведамленьня.

прадстаўнікоў, якія згаджаліся стацца ноўнамоцнымі сябрамі канфэрэнцыі толькі пад варункамі, што рэгулямін канфэрэнцыі будзе пашыраны, што тэрыторыяльныя меншасці будуць мець права праз канфэрэнцыю заяўляць аб рэалізацыі прынцыпу аб самастанаўленьні народаў. Прэзыдыум канфэрэнцыяў не згаджаўся на такія зьмены рэгуляміну, бо хацеў трымацца Вэрсальскага трактату, каб такім чынам мець большую навагу ў вачох Лігі Народу, якая між іншым разглядае ўсялякія жалабы нацыянальных меншасцяў.

З вышэй зьмешчанага бачым, што становішча занятае Беларусамі адносна канфэрэнцыяў зьяўляецца вынікам імкненьня Беларускага Народу да самастойнага жыцця — да незалежнасьці. Ідэя аб незалежнасьці ўжо так глыбока ўкаранілася ў душы Беларускага Народу, што ніякія сілы, ніякія палітычныя абставіны ня зможаць яго зрачыся яе. Як Беларускі Пасольскі Клюб, так і Віленскі Беларускі Нацыянальны Камітэт з абноўленым прэзыдыумам, якія дэлегавалі на канфэрэнцыю ў Жэневу п. В. Рагулю, маглі даць свайму дэлегату толькі адны паўнамоцтвы апэрттыя на прынцыпе самастанаўленьня народаў, бо толькі яны адказваюць волі ўсяго Беларускага Народу.

А. Незалежны.

Арышты на Беларусі.

У Наваградскім і Лідскім паветах адбыліся арышты. Арыштаваныя вінавадцы ў прыналежнасці да камуністаў і ў шпікоўстве на карысць суседняе дзяржавы.

3 жыцця Польшчы.

Збожа даражэе.

Не глядзячы на тое, што, як пішуць газеты, ураджай сёлета ў Польшчы лепшы як у леташнім годзе, цяпер пасьля таго, калі толькі што сабралі гэты ўраджай з поля, падаражэла збожа.

І домяць галовы польскія палітыкі шукаючы запраўдныя прычыны. Як выяўняюць газеты, дык на гэта ёсць многа прычынаў.

Пашырыліся чуткі, што быццам абшарнікам дазволена вывозіць збожа за граніцу, а таксама быццам збожа даражэе ад таго, што ўрад думае стварыць запасы збожа, склады ў Вільні і ўва Львове.

Аднак-жа, як нам здаецца, дык будзе праўдзівей, што збожа даражэе ад таго, што ўрад ня можа ўпарадкаваць гаспадарчае жыццё краю.

„Самаўрад“ у Львове

Львоўская месная Рада распущана. Новыя выбары яшчэ ня вызначаны і калі адбудуцца ня ведама.

Кіраваць справам места вызначаны часовы ўрад.

І ў Кракаве — банда.

У Кракаве, у старым асяродку польскасці, адбыліся арышты сярод Украінцаў, якія быццам выдавалі вайсковыя сакрэты іншым дзяржавам. Сярод украінскай інтэлігенцы адбыліся шматлічбовыя арышты.

У сувязі з гэтым выкрыты „шпікі“ ў Станіславоў і Львоў і ў іншых месцах Галічыны. А пры гэтым ізноў арышты, арышты і толькі... арышты.

Паводна ў Галічыне.

У Галічыне, пераважна ў львоўскім ваяводстве здарылася вялікая паводка, якая затапіла вялікія абшары і прычыніла вялікія матэрыяльныя шкоды. Паводку прычыніла навалніца.

І ў Вільні — паводна.

Неяк нядаўна над Вільняю прайшла вялікая навалніца, у часе якое вада заліла некалькі склепаў. Парун патушыў здаецца 300 электрычных лямпачак і трапіў нешта два разы ў будыні. Чалавечых ахвяраў няма. Але вось яшчэ і другая паводка... Вада прарвала грэблю ў штучных ставах, належачых да айцоў мэсянэраў (прапаведнікі-духоўнікі) і заліла вуліцу Прачкарскую і іншыя на Паплавах, (гэта так называецца частка м. Вільні).

Што дзеецца ў сьвеце?

Балтыцкія справы.

Маленькія дзяржавы пры Балтыцкім моры: Літва, Латвія і Эстонія імкнуцца да саюзу. У гэтых мэтах прыезджаў латвійскі міністар Цэлеус у Коўна, дзе вёў перагаворы з літоўскім урадам. Вярнуўшыся ў Рыгу Цэлеус сказаў, што справа знаходзіцца на добрым шляху.

Праектуецца паміж гэтымі трыма дзяржавамі канфэрэнцыя ў мэтах гаспадарчага аб'яднання.

Непаразуменьне з-за Войкава зьліквідавана

Савецкі камісар заграічных справаў Чычэрн абвясціў, што непаразуменьне паміж Польшчай і Саветамі, у справе забойства савецкага пасла Войкава ў Варшаве, зьліквідавана.

Савецкае запярэчаньне.

Замежныя і польскія газеты ўвесь час пісалі аб халеры ў Радавай Беларусі. Аднак-жа савецкі ўрад прычыць гэтаму, сьверджаючы, што ані на Беларусі, ані ў іншых мясцовасцях савецкай тэрыторыі халеры няма.

Рэкорд самалётаў.

Ангельскі лётнік праляцеў на самалёце 300 кілямэтраў за гадзіну. Да гэтага часу ніхто не даняў гэтакае хуткасці палёту.

Кітайскія падзеі.

У кітайскай хатняй вайне перамагае армія ген. Чанг-Тсо-Ліна.

Ёсць чуткі быццам сам ген. Чанг-Тсо-Лін хоча абвясціць сябе кітайскім царом.

НАВІНЫ.

— **Прыезд пасла Рагулі.** Пасол Рагуля, які выяжджаў у Жэнэву (Швайцарыя) на кангрэс нацыянальных меншасцяў, 30 жніўня г.г. вярнуўся з падарожы ў Вільню.

На кангрэсе пасол Рагуля быў толькі наглядчыкам.

— **Калекцыі мінэраляў і гарнін.** Варочаючыся з Жэнэвы праз Прагу чэскую пасол Рагуля, старшыня Беларускага Сялянскага Саюзу, прывёз калекцыі мінэраляў і гарнін у ліку 132 штук, вагаю 55 кілёграмаў, афраваных Беларускай Радай у Празе, для беларускіх устаноў у Заходняй Беларусі. Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры мае падзяліць прысланыя мінэралы між беларускімі школамі ў Заходняй Беларусі і ўстановамі.

— **Дазвол на беларускую школу.** Віленскі школьны куратар праз браслаўскага інспектара выдаў Беларускаму Інстытуту Гаспадаркі і Культуры канцэсію на школу ў Шаўлянах, абстаўішы справу рознымі формулкамі. Тут і справа падручнікаў і праграма заняткаў і кваліфікацыя вучыцеля і пасьведчаньня ад доктара аб прыгоднасьці школьнага памешканьня.

Характэрна, што дазвол атрымаў Інстытут 31 жніўня г.г., г. зн. тагды, калі 1-га распачынацца павінна заняткі. Захадзі аб дазволе распачаліся яшчэ аж у травені месяцы.

— **Беларуская школа ў Рудаўцы.** Слоніскі школьны інспектар дазволіў распачынаць заняткі ў беларускай прыватнай школе ў Рудаўцы, Слонімскага павету. Школа існуе другі год, адчыненая Беларускаму Інстытутам Гаспадаркі і Культуры.

— „Kurjer Wilenski“ і „Наша Праўда“. „К. В.“ спачатку вельмі пчыра прывітаў спадара Янку Станкевіча за яго выступленьні проці Беларускага Сялянскага Саюзу. Тагды спадарова „акцыю“ падтрымалі некаторыя супрацоўнікі „Kurjera“: яны думалі, што спадар разбурыць радыкальны Беларуска-Сялянскі Саюз з незалежнасцю ідэалёгіяй, а створыць умяркованы з кірункам на Варшаву і будзе кіравацца загадамі „Kurjera“.

Аднак-жа спадарова акцыя не ўдалася. Ніякага перавароту, ня будучы яго сябрам, у Беларуска-Сялянскім Саюзе, спадар Янка Станкевіч не зрабіў, а стаўшыся місюгінай, адхіліўся ад яго нават і „кур'ерцы“.

Двумя артыкуламі „Kurjer Wilenski“ цвёрдзіць, што Янка Станкевіч выступіў няўдала і наагул ніякага перавароту не зрабіў.

Нас-жа па даўнешаму ганіць за радыкалізм і апазыцыйнасць да польскага ўраду. Толькі „Наша Праўда“, робіць сэнсацыю і вось тут то і выяўляецца яе „праўда“.

Калі „Kurjer Wilenski“ пакладаючы надзею на Янку Станкевіча хваліў яго, дык „Наша Праўда“ пісала, што гэта добра, бо і „Kurjer“ хваліць, а калі „Kurjer“ разачароваўся ў Янку Станкевічу і сьвердзіў яго няўдаласць, дык „Наша Праўда“ хоча прычапіць гэта як нагану Беларускаму Сялянскаму Саюзу, і пры гэтым маўчыць, што яе факт-рэк і супрацоўнік „Kurjera Wilenskiego“ прыцеліў ў справе супрацоўніцтва з агентам вайскавай дэфэнзывы паслом Ваявудзікам.

— **Справа „цікавае плёткі“.** Вярнуўшыся з падарожы пасол Рагуля дазнаўся аб „сэнсацыі“, якая вельмі захапіла „Нашу Праўду“. Сэнсацыяй гэтай была плётка абшарніцкага „Slowa“ аб пераходзе яго да паліафілаў Паўлюкевіча. Ясна, што пасол Рагуля над усім гэтым пасьмяўся, сказаўшы, што гэта чарговыя кпіны. А каб заспакоіць пана Лу-Цкевіча, дык прасіў зьмясьціць гэтую нататку ў „Сял. Ніве“, як запярэчаньне.

І „пасекрэту“ прызнаўся, што каб не шкадаваў факт-рэка „Нашае Праўды“, дык пакінуў бы справу без увагі, дзеля яго, і толькі дзеля яго, каб не асіраціць Беларусаў (бо нязвычайнае захопленасць не жарты—ад гэтага можа ў факт-рэка „Нашае Праўды“ сэрца лопнуць), дапускае на іпальты „Сялянскае Нівы“ запярэчаньне ў справе, якая запраўды ня варта ніякае увагі. Бо што можа быць супольнага паміж Паўлюкевічам (Б'лоруссом—рэакцыянерам) і селянінам (сынам беларускае вёскі) паслом Рагуляй?

— **Ананімная адозва.** У суботу 27 жніўня ў Вільні зьявілася адозва „Беларускай Партыі Сацыял-Рэвалюцыянераў“, падпісаная Часовым Камітэтам Заходняе Беларусі В. П. С.-Р. Дзеля таго, што ані ў тэксце адозвы, ані ў канцы яе, не ўспамінаецца ніводная асоба, якая выдала гэтую адозву—трэба ўважаць яе ананімнай. Ананімная адозва нападае на Саветы і на польскі ўрад, між іншым, за тое, што ў 1923 годзе разграміў партыю беларускіх сацыялістх-рэвалюцыянераў. Між радкамі адозвы чуецца, што яна выдана пры дапамозе Польскай Партыі Сацыялістх, доказам чаго

можа паслужыць хоць-бы тое, што на адозве зьмешчаны незалежніцкія лэзунгі, за якія ў сваім часе „Сялянская Ніва“ была сканфіскавана, а гэтая ананімная адозва—не. Другім укосным фактам, які пацвярджае паліафільскія мэты партыі, можа служыць тое, што ўрад дазволіў выпусціць адозву ад імя разгромленай польскім урадам партыі.

— Польскія коопэратывы будуюцца.

30 жніўня гэтага году адбылася ўрачыстасць закладзін памешканьня для бюро коопэратывага саюзу віленскага аддзелу і яго складаў. Гэта выразна сьведчыць, што коопэратывы рух пашыраецца і становіцца запраўды рэальным.

Дрэнна толькі тое, што гэты рух праходзіць поўным і фактычным польскім кіраўніцтвам. Шкада, што Беларусы выпусцілі гэтакую важную галіну грамадзкай гаспадаркі са сваіх рук.

3 жыцця Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Лекцыі на правінцыі.

У самым Беластоку і ў Беластоцкім пав. існуе некалькі Гурткоў Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры. Гэта вельмі цікава дзеля таго, што Беластоцкі павет лічыцца найболей паліаізаваным. Яго абшар, польскі ўрад нават выключыў з пад „языковых уставаў“. Аднак-жа бачым, што Беластоцкі павет зьяўляецца—беларускім.

Інструктар Б. І. Г. і К., які выехаў на месца ў Беластоцкі павет, каб адведаць Гурткі, па выясьненні сытуацыі піша, што народ мае вялікую цікавасць да Інстытуту,— як да беларускае роднае ўстановы.

Народ вельмі запужаны рознымі зьдзекамі з боку прадстаўнікоў улады; у Гуртках і ў сяброў адбываліся частыя рэвізіі і наагул розныя замешкі і цяганіна.

У Парослах адбылася лекцыя 23 жніўня г.г. пад адкрытым небам дзеля таго, што не знашлося адпаведнага памешканьня. Тэмаю лекцыі было: Беларуска-Сялянскія справы.

Прысутнымі на лекцыі былі ня толькі беларускія сяляне, але-ж і польскія жаўнеры, якія маюць там кватэраваньне. Асабліваю зацікаўленасьць выяўляла моладзь. З пачатку да лектара выяўлялі варажасць польскія жаўнеры, аднак-жа хутка вялікая прыхільнасць і ўвага пераважнай большасці, пераканала гэтых „ворагаў“, што творыцца нешта запраўды рэальнае, а дзеля гэтага, лекцыя прайшла спакойна і паважна.

Пад канец лекцыі пачаў крапіць нават дробны дожджык, аднак-жа і гэта не перашкаджала справе, бо жаданьне чуць роднае слова аб родных справах перамагла ўсякія іншыя дзейнікі. Ніхто не зьвяртаў увагі на дождж, гэтак вялікае зацікаўленьне ахапіла прысутных на лекцыі.

Пасьля лекцыі Гурток і сябры набраліся натхнення і з большай энэргіяй узяліся за родную справу — Адраджэньня, бо ў ім шлях і спосаб вызваленьня і наравы сацыяльнага ладу і жыцця.

Гэтакія праявы безумоўна вельмі пацяшаюць кіраўнікоў Беларускага руху. Гэтакія праявы сьведчымасці і зацікаўленьня выразна сьведчаць, што Беларуска-Сялянскі Народ не загіне, а крок-за-крокам ідуць наперад, займе пачэснае месца сярод усіх народаў.

Пану лектару, за яго карысную працу, шчыра падзяка.

Жар-Кветка.

БЕЛАРУСКІ КАЛЕНДАР

(сьценны-адрыўны)

на 1928 год.

ГРАМАДЗЯНЕ!

Падгатаўляецца да друку Беларуска-Сялянскі календар (сьценны-адрыўны) на 1928 год. У календары пажадана зьмясьціць, апрача іншага матэрыялу, беларускія жарты, прыказкі, народныя песні, загадкі і інш.

Ветліва просім усіх грамадзян, што маюць да календара вышэй паданья матэрыялы, а не друкаваньня ў газетах, неадкладна прыслаць іх у рэдакцыю календара на адрэс: **Вілно, Завальная 7, Беларуска-Сялянская Кнігарня „Пагоня“**. Той, чые матэрыялы будуць зьмешчаны на старонках календара, атрымае за поўданы Беларуска-Сялянскі Календар на 1928 год.

Рэдакцыя календара
Т-ва „Пагоня“.

Беларускі Народны Тэатр.

14 і 15 жніўня г. году Беларускі Народны Тэатр ставіў 2 спектаклі ў Мядзьевадзічах, Баранавіцкага пав. Мясовае жыхарства спаткала Тэатр вельмі прыхільна і шчыра вітала. Мядзьевадзіцкі Гурток Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры выказаў вялікую дапамогу Тэатру тэхнічнага характару, а асабліва дзейна дапамагаў сябра Ф. Сьвірэпа.

Прысутных было вельмі многа. У часе антрактаў шмат-хто звяртаўся з рознымі пытаннямі да кіраўніка Тэатру, які ахвотна выясняў кожнае пытаньне. Людзі цікавіліся ня толькі справаю Тэатру, але-ж нагул нацыянальнымі справамі.

Пасьля другога спектаклю а 2 гадзіне ўночы Беларускі Народны Тэатр выехаў у Гайнін, дзе 16 жніўня адбыўся спектакль.

І ў Гайніне таксама, як і ў Мядзьевадзічах, было вельмі многа прысутных на спектаклі: людзі прыходзілі і з іншых вакалічных вёсак. Адведзілі спектакль сяляне з вёскі Лапацічы на чале з Гуртком Беларускага Інстытуту. Пасьля спектаклю Старшыня Лапаціцкага Гуртка выступіў з прамоваю вітаючы Тэатр і дзякуючы артыстам і Цэнтр. Ураду Інстытуту за працу на ніве беларускай культуры і асьветы.

Як у Мядзьевадзічах так і ў Гайніне Тэатр атрымоўваў з іншых месцовасьцяў запысьні, адкаж-жа на жалю ўсіх нельга здаволіць бо адной трупы Тэатру з гэтым не справіцца.

Прысутны.

Спектаклі у Рубяжэвічах.

Беларускі Народны Тэатр 27 і 28 жніўня г. г. ладзіў спектаклі ў Рубяжэвічах, якія адбыліся нармальна без ніякіх асаблівых здарэньняў пры добрых здавалючых абставінах.

Меўся адбыцца і 29 жніўня, але-ж нейкая злосная плягаўка данясла куды належыцца, што быццам артысты Беларускага Народнага Тэатру займаючы салю зьнялі партрэт Прэзыдэнта Польскае Рэспублікі, а на тое месца занялі беларускаю „Пагоняю“ (Пагоня—беларускі герб, які мае гэтакое значэньне для Беларусаў, як „Белы Арол“ для Палякаў). З прычыны гэтага фальшывага даносу, староства выданы дазвол на спектакль на 29 жніўня ўняважніла.

Справа зусім іначай стаяла, а імяна: артысты выстаўляючы беларускую „Пагоню“ ў мэтах ухільцца ад магчымых непажаданых тых-колых выбрыкаў, выставілі нароўні і польскі „Белы Арол“. Так сказаць зраўнялі. Пэўна бы з гэтага паўстала цэлая праэдатура, але-ж беларускі ксьндз Татарыновіч пераканаў „начальства“ і з дапамогаю некаторых сьведкаў справу заладзілі. Дазвол староства выдала ня толькі на 29, а на 7 і на 30 жніўня.

Дзеля таго, што канфлікт з уладаю заладзіўся толькі перад вечарам, думалася, што ніхто ня прыедзе на спектакль (хадзілі ужо

чуткі, што артыстаў арыштуюць). Аднак-жа як толькі заіграла музыка, дык публіка пачала зьбірацца, ды так што нават першыя месцы амаль-што ўсе былі проданы.

Прысутнымі былі ня толькі з Рубяжэвіч, але-ж нават і з далёкай ваколіцы. Між іншым прысутнымі быў вядомы Аляксюк, які пагляджываў свой жывоцік, пэўна ад здаваленьня. Можна пад дзействам ігра артыстаў прабудзілася ў ім беларуская душа?... Запрашаў, каб прыехаў Тэатр у Наваградка.

Па заканчэньні спектаклю былі паднесены артыстам букеты кветак ад Беларусаў з Наваградку і ад рубяжэвіцкае публікі.

Пасьля спектаклю артысты пиялі Беларуска песьні і танцавалі на сцэне. Адбыліся танцы на салі з удзелам публікі.

Ігралі і пиялі артысты, проста такі запраўда артыстычна і памастацку, з вялікім захопленьнем.

30 жніўня таксама адбыўся спектакль з гэтакім самым паспехам.

31 жніўня Беларускі Народны Тэатр выехаў ў Івенец, Валожынскага павету.

Паслана за дазволамі на 2, 3, 4, 5, 6 г. верасья да Валожынскага староства і на 7, 8, 9, 10 г. верасья да Маладэчанскага староства.

Вялікую дапамогу Беларускаму Народнаму Тэатру аказаў Гурток Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры у Рубяжэвічах, за што артысты асталіся вельмі ўдзячнымі.

Пасьля 10 г. верасья Бел. Нар. Тэатр мае прыехаць у Вільню, каб тут апраціцца, ды выехаць у кірунку Беластоку і Бельска.

Мэтада.

Справа пасла С. Барана.

(Пісьмо ў Рэдакцыю).

Паважаны грам. Рэдактар!

З розных старон да мане звяртаюцца, каб паіфармаваць, у якім палажэньні знаходзіцца ў сучасны момант мая справа.

Каб збегнуць розных версяў, прашу не адмовіць надрукаваць у Вашай газэце „Сялянскай Ніве“ наступнае:

„У 1923 годзе, я быў засуджаны Акружным Судом за нібо-то прыналежнасьць да сьпіску, які меў заданьне, дарогай збройнага паўстаньня, стварыць Беларускаю Рэспубліку, — з арт. 101 К. К. — на шэсьць гадоў катаргі, з арт. 102 К. К. — на 4 гады катаргі.

Суд Апэляцыйны адкінуў арт. 101 К. К. пакінуўшы ў сіле чатыры гады кары, з арт. 102 К. К.

Кару гэту я адсядзеў у працягу трох гадоў і сямі месяцаў, а пазастаўшую кару—Прэзыдэнт завесіў на пяць гадоў (т. наз. амнэстыя—не вярнуўшы правоў).

Такім чынам мяне звольнілі з турмы, але, ня маючы правоў—я стаўся „жывым групам“. Гэта, што да фактаў звальненьня з турмы. Цяпер пазволю сабе напісаць некалькі слоў аб самым працэсе:

Пры разглядзе справы ў судзе, я заявіў, што я працаваў для добра свайго народу і змагаўся за яго незалежнасьць, бо гэта ёсьць мая ідэя і права кожнага народа, але я ніколі ня меў нічога супольнага з „атаманам“ Разумовічам-Хмараю і да ягонае арганізацыі не належаў і адпавядаць за іх чыны не магу.

Але мяне асудзілі. Асудзілі не на падставе канкрэтных дадзеных, а на падставе прыпушчэнь і апініі, якую мне зрабілі мае „прыяцелі“.

Галоўны сьведка Ленкевіч, які працаваў з Разумовічам, а потым выдаў усіх, атрымаўшы за гэта агента паліцыі, сьвердзіў на судзе, што я не належыў да гэтае арганізацыі, але ён чуў мае прозьвішча як паэта, які піша вершы. (У суд. сьледавацеля ён саўсім не ўспамінаў аба мне) і ня глядзячы на гэта—мяне асудзілі.

Я ведаў, што ў гэтым працэсе працуюць нейкія цёмныя сілы, якім я быў не пажаданым і яны ўсімі сіламі стараліся мяне „збліквідаваць“, але ня маючы дадзеных, я абсалютна ня меў магчымасьці іх выкрыць.

І вось цяпер толькі мне ўдалося выкрыць тую ніць „інспіратараў“, аб якіх я ня ведаў пад час судовай расправы, як роўна-ж і ня мог ведаць аб гэтым Суд.

Аб гэтых матэрыялах я паведаміў Міністэрства Справядлівасьці, дамагаючыся разьледаваньня і скіраваньня маея справы ў Найвышэйшы Суд для новага разгляду справы.

Міністэрства Справядлівасьці мяне паведаміла лістам № 4568/27 ад 3 жніўня месяца г. г., што гэтай справе дадзены бег.

Ці будзе разглядацца справа паноўна і калі і ці новыя дадзеньня будуць узяты пад увагу, аб гэтым я ня ведаю.

Думаю, што ў хуткім часе гэта справа вырашыцца.

Вось усё, што ёсьць канкрэтнага ў маея справе.

Прашу прыняць выразы глыбокае пашаны

С. Баран.

Горадня, 20 жніўня 1927 г.

У хуткім часе выйдзе з літаграфіі і будзе прадавацца ў беларускіх кнігарнях у Вільні

ПАРТРЭТ Беларускага Народнага Дзеяча Янкі Купалы.

Усе беларускія арганізацыі: гурткі культурна-просьветных устаноў, бібліятэчкі і пачасовыя дзеячы і грамадзяне павінны мець партрэт найвялікшага беларускага песьняра.

ЦАНА партрэту без перасылкі—1 зл.

Заказы пасылайце на адрэс: **Wilno, Завальная 7, Беларуская Кнігарня „Пагоня“.**

Самае нязвычайнае.

(З казак Д. Андэрсэна).

Было абвешчана па ўсей старонцы: „Хто створыць нешта самае нязвычайнае, той атрымае царскую дачку за жонку і паўцарства ў пасак“.

Маладыя і старыя—ўсе жадалі гэтакага прызу; усе натужвалі свае галовы, жылы і ўсе цела, каб выдумаць і стварыць „нязвычайнае“. Двое аб'еліся на сьмерць; трэці зусім нічога ня еў, дык умарыў сябе голадам; кожны нязвычайнае ўваабражаў сабе пасвоему. Вулічныя хлопчыкі выхіляліся на выварат, практыкуючыся, каб плюнуць самым сабе на сьпіну—ім здавалася, што гэта і будзе самае нязвычайнае.

Праз нейкі час вызначана была выстаўка нязвычайнасьцяў. Суд (журэ) склаўся з судзьдзяў усіх узростаў, ад 3 да 50 гадоў. Якіх толькі тут ня было цудаў! Але хутка ўсе згадзіліся на тым, што самае нязвычайнае на выстаўцы, гэта — гадзіннік, з вельмі хітрым і мудрым мэханізмам. Кожны раз, як толькі ён выбівае поўныя гадзіны, дык выходзяць фігуры, як жывыя ілюстрацыі да паказаных лічбаў.

— Але, гэта самае назвычайнае, — рашыў народ.

Гадзіннік выбіў раз,—з гары, якая раскрылася, вышаў Майсей і напісаў на скрыжальях Закону першую заповедзь: „Я ёсьць Госпад Бог Твой“... Гадзіннік выбіў два, дык зьявіўся райскі сад, а ў ём Ада і Эва. Пры трох ударах вышлі каралі-ваўхвы, 4 удары—чатыры поры году. 5 удараў—пяць пачуцьцёў і г. д. Пры сямі ўдарах—зьявілася сем сьмяротных грахоў, пры дзевяці—дзевяць музаў. А калі выбіла 12, дык вышаў начны стораж у плашчы з башлыком, нясучы ранічную зорку і прапяў стародаўнюю песьню начных старажоў. І, пакуль ён паяў, дык вырасталі рожы і тварыліся з іх галоўкі анёлкаў.

Дзівачны быў гадзіннік: і слухаць, і глядзець—адное ачараваньне!

— Але, гэта самае нязвычайнае,—рашылі ўсе аднагалосна.

Майстар, які ўхітрыўся зрабіць гэты гадзіннік, быў хлапец справядлівы і добры, хоць бедны. Яму нават не зайздасьцілі,—ўсе былі здаволены, што гэтакі слаўны хлапец заслужыў царэўну і царства.

Настаў дзень атрыманьня нагароды. Места было ўбрана і ўпрыгожана сьцягамі; царэўна сядзела ў троне, на які, дзеля гэтага самага здарэньня, палажылі новую падушку з чыстага конскага валосься, хоць ад гэтага трон ня быў прыгажэйшым. Судзьдзі спагадна падмігвалі шчасліўцу — ён і сам ужо ведаў, што стварыў самае нязвычайнае і знаў, якое шчасць яго чакае.

— Не!! — пачуўся раптам крык і наперад праціснуўся даўгавязы худашчавы мушчына. — Ня ён, а я здольны стварыць нязвычайнае. — З гэтакімі словамі няведомы кінуў сякеру ў дзіўны гадзіннік. Т-р-р-р-ах! — і ён разсыпаўся: колачкі, пружыны, усё было пабіта, паломана.

— Вось, на што я здольны! — з пагардаю прагаласіў даўгавязы. — Я перавысіў сілаю яго і ўсіх вас. Я стварыў—нязвычайнае!..

— Разьбіць гэтакую дзіўную мастацкую рэч, — гаварылі судзьдзі, — але, гэта ўжо запраўды нязвычайна!

Увесь народ трымаўся гэтакае самае думкі, дык даўгавязаму належала атрымаць і царэўну, і палавіну царства, бо закон павінен быць выкананы, хоць-бы і нязвычайна.

З мэтавай сьцяны і з усіх вежаў глашатай абвясціў аб вясельлі. Ня было радасьці на твары царэўны, але ўсё-ж такі яна была вельмі мілавідная і ўбрана надта прыгожа. Царква сьвяцілася агнямі. Найслаўнейшыя дзяўчаты з песьнямі прывялі маладою, найлепшыя рыцары вялі пад рукі маладога, Ён высока нёс галаву і трымаўся гэтак проста, быццам сьпіна яго нягнулася.

Пьяньне прыціхла і ў царкве запанавала гэтакая цішыня, што чутна было, як шпілька ўпадзе. І ўміг, з трэскам і грукам, адчыніліся ўхадныя дзьверы і, бум-бум, разбіты гадзіннік прамашываў праз усю царкву і спыніўся, стаўшы паміж маладым і маладою.

Гадзіннік цяпер быў зусім у парадку, быццам яго ніхто не чапаў. І выбіваў па парадку, гадзіну за гадзінаю, да 12-ці. Першым вышаў з гары Майсей. Ад лобу яго пыхала агнём. Ён кінуў цяжкія каменныя скрыжальі (каменныя дошкі, дзе напісаны былі Дзевяць Заповядзяў Божых — увага Рэд.) на ногі маладому і прыгвадзіў іх да падлогі. — „Я не магу падняць іх“, — прагаварыў Майсей. Ты адбіў мне рукі. Дык стой-жа як стаіш!“ Пасьля зьявіліся Адам і Эва і каралі-ваўхвы з усходняе старонкі.

І кожны з дакорам прагаварыў да маладога: „Сорамна!“ Фігуры вырасталі вышэй чалавечага росту, рабіліся вельмі высокімі, здавалася, запраўдным людзям няма ўжо месца ў царкве. А калі на дванацятым удары зьявіліся начны стораж у плашчы з башлыком і з ранічнаю зоркаю, дык пачалося нешта нязвычайнае.

Стораж падышоў да маладога і ўдарыў яго зоркаю па галаве, прагаварыўшы: „Вось табел Тут і ляжы. Вока за вока. Цяпер за нас і за майстра помпчана, і мы можам захавацца“.

І ўсё зьнікла. Толькі сьветкі гарэлкі, а органы заігралі самы сабою бяз арганістага. Дык усе прысутныя ў царкве гаварылі, што болей нязвычайнага з імі за ўсё жыцьцё нічога не здаралася.

„Цяпер прывядзеце да мяне запраўды выбранага“ — сказала царэўна. „Ён стварыўшы дзіўны гадзіннік, будзе маім мужам і панам“.

Хлапец ужо стаяў каля яе. Царква запоўнілася народамі; усе радаваліся, усе багаслаўлялі маладых; і ніхто не пазайздосьціў шчасліўцу—гэта і было самае нязвычайнае.

Яснавід.

Да бедала падпішчыкаў.

Часта падпішчыкі зварочваюцца ў адміністрацыю „Сял. Нівы“, з просьбай каб ім пасылаць газэты з надпісаным адрэсам, бо пошта аддае газэты або іншым асобам, або лянца надпісаць прозьвішча падпішчыка і гэтакім чынам адцягвае выдачу газэты.

У сувязі з гэтым высьняем наступнае: Паводле новых паштовых заадаў газэты пасылаюцца на карты прэнумараты, г. зн. кожны месяц адміністрацыя „Сял. Нівы“ робіць сьпісак падпішчыкаў (карты прэнумараты) кожнай пошты і гэты сьпісак перасылае на пошту. У працягу ўсяго месяца адміністрацыя высылае на пошту пад апаскай, столькі нумараў газэты, сколькі значыцца ў карце прэнумараты, Пошта пасыла атрымлівае газэты павінна надпісаць на кожным экзэмпляры газэты прозьвішча падпішчыка і даручыць газэты адрэсату.

РЭКЛЯМАЦЫІ.

У кожным выпадку, калі толькі падпішчык не атрымае якога нумару газэты, павінен падаць на пошту рэкламацыю такога зместу:

Да Віленскай Дырэкцыі Пошты і Тэлеграфу праз Паштовы Ўрад

У
Гр.
з вёскі
воласьці
павету

РЭКЛЯМАЦЫЯ.

Нижэй падпісаны падпішчык „Сялянскае Нівы“ не атрымаў паступных нумараў газэты „С. Н.“:

Ветліва прашу зрабіць сьледзтва ў гэтай справе і аддаць мне недаручаныя нумары „Сялянскае Нівы“.

(—) подпісь.

Дня 1927 г.

Калі-б падпішчык атрымліваў газэты спозьненую больш, як на тыдзень ад даты выхаду з друку газэты, дык у гэтым выпадку трэба падаць на пошту рэкламацыю такога зместу:

Да Віленскай Дырэкцыі Пошты і Тэлеграфу праз Паштовы Ўрад

У
Гр.
з вёскі
воласьці
павету

РЭКЛЯМАЦЫЯ.

Зьяўляючыся падпішчыкам „Сялянскае Нівы“ але газэты атрымліваю вельмі неакуратна і з вялікім апазьненнем. Напрыклад апошні № . . . „Сялянскае Нівы“, ад (падаць дату газэты) атрымаў толькі дня, г. зн. з запазьненнем больш як на тыдзень.

Ветліва прашу высьніць прычыны апазьнення газэты і калі гэтае апазьненне вынікае з віны паштовага ўраду, дык зрабіць загад аб акуратным даручаньні падпішчыкам газэты „Сялянскай Нівы“.

(—) подпісь.

Дня 1927 г.

Беларускі Календар на 1928 год.

(Кніжка).

Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры прыступіў да выданьня календара на 1928 г.

Вельмі пажадана, каб беларускае грамадзянства прымало ўдзел у гэтай працы і прыслала або-якія матэрыялы, або свае пажаданьні што да зместу календара. Рэдакцыя календара па магчымасьці будзе старацца прытарынавацца да пажаданьняў, як адзінак, так і арганізацыяў і зьмяшчаць у календары найбольш цікавы матэрыял.

АДРЭС Рэдакцыі Календара: Вільня, Завальная 6—5, Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры.

Да нас пішуць.

Дануль гэта будзе?...

(Лідчына).

Няма жыцьця беларускаму селяніну ў нашай ваколіцы. Нашыя ворагі, проста праходу не даюць. Калі дзе-небудзь чуна беларуская мова, дык зараз, ня ведама за што, абзываюць „камуністымі“ ці „бандытамі“ і г. п. А калі даведаюцца, што той ці іншы беларускі селянін больш сьведамы, выпісываець беларускую газэту, ну! дык тады ўжо бяда, тады ўжо на кожным кроку тармозяць. Цягаюць тады ўва ўсе пастарункі, да сьледчага, да старасты, і ўрэшце апыняецца за жалезнымі кратамі.

А спытацца за што? Можна ўкраў што, ці забіў каго?! Не! За тое, што наш селянін — Беларус, за тое, што ён гутарыць на беларускай мове, за тое, што дамагаецца сабе належных правоў, родную школу і г. д. Адным словам, каб быць нароўні ўва ўсіх галінах і праявах з другімі грамадзянскімі народамі, каб быць самастойным грамадзянінам на сваёй роднай Бацькаўшчыне. І вось за такое дамагаць сваіх правоў „мсьцяца“ польскія паны-абшарнікі, ды поўпанкі-асаднікі, якім гэтая праява вельмі не падабаецца. Для нашых паноў-ворагаў было-б пажадана, каб беларускі селянін заступаў ролю якога-небудзь чорна-скурага нявольніка. Цікава, ці не хацелася-б нашым вельможным абшарнікам, як было за колішніх часоў, вярнуць крэпасное права?

Бачачы ўсё гэта, прыпамінаецца мне з сусьветнае гісторыі ў сярэднія вякі жыцьцё паднявольных народаў. Мала чаго адрожніваецца акцыя паноў-абшарнікаў проці беларускага сялянскага адраджэнска-нацыянальнага руху ад сярэдніх вякоў.

Ня буду ўжо шмат пісаць аб запраўдных ворагах адносна да нас, але ёсьць яшчэ і паміж нашых сялян такія адзінікі, якія за панскі дэклараваны грош, ідуць на здраду сваіх суседзяў і зьяўляюцца панскімі „данашчыкамі“.

Вось напрыклад у вёсцы Ліпені жывець панскі падлізьнік Сьвіновіч, які, калі даведаецца, што нехта з сялян выпісываець беларускую часопісь, дык зараз даносіць пану-абшарніку, які жывець каля гэтае вёскі і ненавідзіць страшэнна тых, хто гутарыць на беларускай мове: ён, здаецца, утапіў-бы гэтых людзей у лыжцы вады. Калі толькі даведаецца, што з вясковых хто-небудзь выпісываець беларускую газэту, дык зараз „алярмуець“ на пастарунак, што гэты жыхар вёскі займаецца антыдзяржаўнай палітыкай. Ужо ня мала, ня ўчым ня правінуўшыся сялян, апынулася за кратамі, якія ня ведама за што, год або два, сядзелі да суда, пасыла „ўневінёныя“ варочаліся да хаты. Дык вось, якая справядлівасьць за ўрадам паноў ды капіталістых. Хачу зацеміць, што беларускія сяляне ня толькі ў гэтай галіне церпяць, але і ў шмат іншых.

Дык, дакуль-жа гэтак будзе?!...

Б—рус.

З жыцьця вёскі Сычавіцы.

(Радашкоўскай вол., Маладэчанскага пав.).

Хто бываў у гэтай вёсцы, той ведае, дзе стаіць млын і які. Млын разлажыўшыся ў канцы вёскі, а пры ім валюш і застаў. Млын гэты належыць да пані Янушэўскай, якая аддала ў арэнду. Пры гэтым млыне ёсьць мост, які пачалі папраўляць, але не так папраўляюць цяпер, як даўней; даўней правіў ці новы рабіў, дык толькі гаспадар таго млыну, а сёлета ўжо іначай. Пані Янушэўская з сваімі сынамі кінулася на хітрасьці: зьвярнулася да радашкоўскага войта і цераз сычэўскага п'яніцу-солтыса, каб яны прыслалі людзей да млына на работу з вучастка па 6 дзён з канём і па 8 дзён без каня, а калі адбылі сычэўцы шарварку і млын быў ня кончан, дык тады сталі прыжджаць і з вёскі Пяцюль на гэтую-ж работу. З пачатку прыгатавалі матэрыял да мосту. Але сэкрэт і круцельства трошкі высьвятліліся; бо калі пачалі спускаць ваду з-застава, каб будаваць з прыгатоўленага матэрыялу мост, дык акурат у гэты час прыехаў радашкоўскі камэндант з паліцыйнай лавіць рыбу. Камэндант паклікаў аднаго сычэўскага селяніна з мастовай працы памагчы цягнуць невад, але той, баючыся штрафу, пачаў адказвацца, дык тады камэндант запытаў: а сколькі табе плацяць? Ён адказаў—нічога. Дык камэндант сказаў яму ісьці дамоў, а я, — кажа, — гэту справу высьвятлю, падам у суд. Але, як відаць, дык справа заціхла, ці-ж і п. камэндант мае нешта ад пані?

Гэты-ж чалавек, які меў сустрэчу з камэндантам, раскажаў усё ў вёсцы. Сяляне хацелі падаць жалабу ў суд, але пабаяліся солтыса, бо ён усіх страша: або пастраліць, або на Лукішкі пазаганяць. (З нашай вёскі ўжо сядзяць два чалавекі ў вялейскім вастрозе, і як хо-

дзяць чуткі—дзякуючы солтысу і другому шпіку В. Вудзю).

Як пані Янушэўская, так і яе два сыны, якія здабылі вышэйшую адукацыю, паквапіліся на гэтакі балючы, крываваы, сярмяжны мазоль, захацелі, замест гарбаты, выпіць апошнюю кроў з бедных, якая здабыта з сокаў бульбы.

Але хай памятуюць гэтыя добрыя панкі і іх падлізьнікі, што прыдзе на ўсё пара, што Бог на ўсё судыдзя.

Гэтая-ж пані зрабіла замен з Сычэўцамі: дала кавалачак зямлі пад пасьбу, а сама ўзяла ад вёскі кавалачак зямлі пад застаў (каля мосту). Але п. Янушэўская зламала ўмову і пазатыкала віткі на сваёй зямлі на знак забароны, а нашай карыстаецца. Сяляне павырываюць віткі і карыстаюцца пасьвіскам далей. Што-ж будзе з гэтага?!...
Марка Бяздолыны.

Дзе прычына.

(Пружаншчына).

Польскі Ўрад затапіўшы Беларускай землі польскімі асаднікамі апраўдвае гэтыя ўчынкi тым, што гэтыя асаднікі свой час прыхіліліся дабравольна да вызваленьня бацькаўшчыны, дык і атрымалі за гэта зямлю, як нагароду. Але вось у нашай селецкай воласьці ёсьць селянін Б. Х. які таксама быў дабравольцам ў польскім войску; яму так сама „абяцалі“ дзялку, а калі падышло да дзела дык казалі—пачакай!... Дзялкі ён абяцанае не дастаў...

В. Х. інвалід доўгі час стараецца перад уладаю, каб хаця далі канцэсыю на якое-колечы „прадпрыемства“, хоць на прадаж якіх папіросаў,—але і на гэты кажучы яму паны — пачакай!... А чаму? Таму што ён Беларус!...

Гэта нічога, што ён стаў інвалідам у польскім войску баронячы польскую дзяржаву!.. Хоць і заслужыў, але калі Беларус, дык ідзі далоў ад здабытага разам жалабка!...

Вось як выглядае справа польска-беларускага супрацоўніцтва. Гэта знача—па-польскай лёгкіцы—„роўны з роўным“. Паліякам усё, а Беларусу нічога, хоць здабылі разам.
Osa.

НАШАЯ ПОШТА.

Янку Белюку: Згодна Вашай просьбы паслала Вам кнігарня: Першыя пачаткі малітвы і эвангеліе паводле Лукі. Больш тымчасам рэлігійных кніжак для праваслаўных няма. На тое, каб ператлумачыць з старае славянскае мовы на беларускую рэлігійныя кніжкі і каб надрукаваць іх, дык трэба грошы, якіх Беларусы, па сваёй беднасьці, ня маюць.

Вы праўду пішаце, што Беларусы павінны мець у сваёй мове і лякарскія кнігі, але-ж, на жаль, ня маюць грошы на друкаваньне кніжак.

М. Беднаму: Ваш верш слабы, да друку не падходзіць. Карэспандэнцыю зьмяшчаем і просім яшчэ пісаць. Пішэце аб сёлетнім ураджаі, ды аб сялянскай працы бягучага часу.

М. Хруцкаму: Глядзіце адказ: „Да ведама падпішчыкаў“. № 31 і 56 пасылаем.

Оса: „Паганая служба“ падходзе толькі ў газэту.

К. Паўловічу: У Вільні бугальтэрска-карэспандэнцыйных курсаў няма. На колькі нам ведама, у Львове, Украінскі Рэвізійны Саюз Коопэратываў вядзець коопэратывна-карэспандэнцыйныя курсы.

П. Лукашэвічу: Білет паслалі. Грошы прысылайце пераказам, які Вам выслалі.

В. Жыбко: Адказ пасылаем пісьмом.

Кірылюку М., Данкевічу П., Бічу Я., Якімовічу В. — газэту пасылаем.

Беларуская Кнігарня С. СТАНКЕВІЧА

Вільня, Вострабрамская вул. № 2.

Прапануе на школьны год розныя падручнікі, для польскіх і беларускіх пачаткавых і сярэдніх школ, а таксама ўсе пісьменныя прылады, як: сшыткі, алаўкі, брульёны і шмат іншых рэчаў.

Заказы высылаюцца па атрыманьні належных грошай, або задатку ня менш трэцяй часткі. Выпаўненьне хуткае і акуратнае.

Дырэкцыя Клецкай Беларускай Гімназіі ШУКАЕ ВУЧЫЦЕЛЯ

для прыгатаваўчае клясы, які ведаў-бы сьпевы і мог-бы вясьці лекцыі сьпеву ў гімназіяльных клясах і кіраваць гімназіяльным хорам.

АДРЭС: м. Клецк, Нясьвіскага пав., 2-ая Тарская вуліца № 4.

Дырэкцыя.